

امیر عبداللہیان: به توافق نزدیک شده ایم

به گزارش صدای تجارت به نقل از شبکه یورونیوز، حسین امیر عبداللہیان وزیر امور خارجه کشورمان در گفت‌وگویی اختصاصی با این شبکه که پیش از این [بخش کوتاهی](#) از آن منتشر شده بود، در پاسخ به این سوال که منظورش از جدیتی که در روند مذاکرات برجام از سوی ایران صورت گرفته چیست؟ و دیگر این‌که آیا مردم ایران تاثیر ابتکارات دولت در مذاکرات وین را به‌زودی بر سر سفره^۴ خود خواهند دید، گفت: در دولت آقای رئیسی ما از ابتدا رویکردمان نسبت به گفتگوهای وین برای لغو تحریم‌ها این‌گونه هدف‌گذاری شد که ما یا وارد مذاکره نخواهیم شد و یا اگر وارد مذاکره می‌شویم باید نسبتی بین مذاکرات ما در وین با رفتار عمل‌گرایانه^۵ دولت آقای دکتر رئیسی وجود داشته باشد. لذا ما در وین صرفاً با هدف مذاکره برای مذاکره حضور پیدا نکردیم. بلکه با هدف مذاکره برای رسیدن به یک توافق خوب حضور پیدا کردیم. من باور دارم که هیچ زمان تا این حد به توافق نزدیک نشده ایم.

امیر عبداللہیان همچنین در پاسخ به این که «به نظر شما مردم چه وقت نتیجه این مذاکرات را بر سر سفره^۴ خود خواهند دید؟ چون در دنیای سیاست حرف بسیار است و فکر می‌کنم شما هم این نکته را باور داشته باشید که ایرانِ منزوی برنده‌های بسیاری دارد، اما بازنده اصلیش مردم و به‌ویژه طبقات محروم جامعه ایران‌اند»، بیان کرد: اول می‌خواهم عبارتی را که به‌کار بردید اصلاح کنم. ما معتقد نیستیم که ایران در انزوا قرار دارد. تحریم‌های یکجانبه و غیرقانونی آمریکا سبب مشکلاتی برای ما شده، و مشخصاً بی‌عملی سه کشور انگلستان و فرانسه و آلمان از سال ۲۰۱۵ تاکنون مشکلاتی را برای ایران ایجاد کرده، اما علی‌رغم همه^۶ تلاش‌هایی که حتی در دوره^۶ مدیریت ترامپ در آمریکا، و در سیاست فشار حداکثری او علیه جمهوری اسلامی ایران، اعمال شد چیزی به نام انزوای ایران نتوانست شکل بگیرد. اما پرسش شما این است که توافق در وین چه تأثیری بر زندگی و سفره مردم خواهد داشت. ما الان به توافق نزدیک شده ایم. چند موضوع وجود دارد که جزو خطوط قرمز ماست. تا اینجای کار ابتکارات زیادی داشته ایم. بر سر میز مذاکره در وین انعطاف‌های زیادی نشان دادیم و اگر امروز می‌گوییم که بیش از هر زمان دیگری به مذاکره نزدیک شده ایم، این را

از طریق واسطه‌ها به آمریکایی‌ها و به سه کشور اروپایی گفته‌ایم. هم همکاری من در وین هم خود من در تماس‌های تلفنی و دیدار با وزیرای خارجه، این سه کشور به صراحت گفته‌ایم که اکنون نوبت ابتکار و انعطاف طرف غربی است. ما فکر می‌کنیم اگر امروز طرف غربی بخواهد به آنچه بر سر میز مذاکره در وین جریان دارد واقع‌بینانه برخورد کند در کمتر از چند ساعت می‌توانیم به مرحله توافق نهایی برسیم. لذا از نظر ما تعیین زمان در دست طرف غربی است و به واقع‌بینی و ابتکار عمل طرف غربی بستگی دارد. ما با جدیت در وین بر سر میز مذاکره می‌مانیم. علیرغم این‌که طرف‌های غربی چند بار در اثنای مذاکرات و در مراحل سخت اعلام کردند که ما شاید مجبور به ترک میز مذاکره بشویم، من در گفتگویی که در حاشیه کنفرانس امنیتی مونیخ با آقای جوزپ بورل داشتم به ایشان گفتم که همکاری من با جدیت و انگیزه و با هدف رسیدن به یک توافق خوب و فوری در وین می‌ماند تا به این نقطه برسیم. اما اگر طرف مقابل انعطاف و ابتکار لازم را از خود نشان ندهد، بدون تردید مسئول شکست احتمالی مذاکرات خواهد بود.

وزیر امور خارجه کشورمان درباره موضوع تضمین‌خواهی از آمریکا به منظور جلوگیری از رخ دادن آنچه در زمان دونالد ترامپ اتفاق افتاد و این که آیا از نظر او آمدن شرکتهای آمریکایی به ایران، به نوعی، ضمانت قوی‌تری در این زمینه ایجاد می‌کند، توضیح داد: فکر می‌کنم یکی از مشکلاتی که ما در برجام داشتیم، در رابطه با نقشی است که شرکت‌های آمریکایی و یا گردش دلار در سیستم بانکی ایجاد می‌کرد. طرف آمریکایی در همان مذاکرات برجام هم در این چارچوب محدودیت‌هایی ایجاد کرده، و به همین دلیل وقتی به‌طور مکرر به ما اعلام می‌کنند که آقای رئیس‌جمهور بایدن برای رسیدن به یک توافق خوب حسن نیت دارد، اما وقتی این را با رفتار آقای بایدن و طرف آمریکایی مقایسه می‌کنیم و تطبیق می‌دهیم، با پارادوکس مواجه می‌شویم. وضعیتی است که از یک طرف در آن پیام می‌دهند که ما حسن نیت داریم، و از طرف دیگر همزمان، در همان روزی که این پیام را دریافت کردیم، تحریم‌های جدیدی علیه برخی از اشخاص حقیقی و حقوقی ما اعمال می‌شود. ولذا ملاک برای ما رفتار آمریکایی‌هاست و ما براساس رفتار طرف آمریکایی قضاوت خواهیم کرد.

او در پاسخ به این که «آیا داشتن روابط منسجم با اتحادیه اروپا، به‌ویژه در حوزه مالی و بازرگانی، همچنان برای تهران اولویت به‌شمار می‌آید، یا این امر اهمیت سابق را از دست داده است»، تشریح

کرد: سیاست خارجی دولت جدید ایران که به دولتی مردمی و تحول‌گرا شناخته می‌شود مبتنی است بر دکترین سیاست خارجی متوازن، دیپلماسی پویا، و تعامل و همکاری هوشمند. ما در این دکترین نگاهمان در سیاست خارجی به همهٔ مناطق جهان است. نگاهی که قارهٔ اروپا را هم شامل می‌شود، و در ذیل این مجموعه، توسعهٔ مناسبات با یکایک کشورهای اروپایی مد نظر ماست. البته ما به صراحت به طرفهای فرانسوی و انگلیسی و آلمانی گفته‌ایم که ضمن اهمیتی که برای رابطه با این بخش از اروپا قائلیم، این سه کشور را همهٔ اروپا نمی‌دانیم. و برای توسعه و تحکیم مناسبات با تکتک واحدهای سیاسی در اروپا برنامهٔ مستقل داریم و این کار را با جدیت در دولت جدید دنبال می‌کنیم.

رئیس دستگاه دیپلماسی ایران در پاسخ به این که آیا با ایده گشایش دفتر اتحادیه اروپا در ایران مخالف است و آیا با جوزپ بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا در این باره صحبت کرده است، توضیح داد: این موضوعی است که بارها مطرح شده و اتفاقاً اخیراً وزیر خارجهٔ فنلاند در تهران این موضوع را با من مطرح کرد. من وقتی به سوابق نگاه کردم دیدم که هر زمان که مقدمات و فرصتی فراهم شده تا دفتر اتحادیه اروپا در تهران باز شود، در داخل اروپا به‌طور تصنعی بحرانی علیه جمهوری اسلامی ایران ایجاد شده، یعنی با این مواجه شده‌ایم که از یک سو با حسن نیت می‌خواهیم دفتر اتحادیه اروپا را باز کنیم و از طرف دیگر در حالی که هنوز این دفتر باز نشده یک بحران تصنعی ایجاد می‌شود. بنابراین دیدم که این‌ها کمکی به وضعیت نمی‌کنند. لذا فکر می‌کنم این ایده همچنان در دستور کار و بررسی ما قرار دارد.

امیرعبداللهیان درباره این که با توجه به اظهارات اخیرش در کنفرانس امنیتی مونیخ درباره تبادل زندانیان آمریکایی در ایران، آیا چنین تبادلی درمورد زندانیان دوتابعیتی اروپایی در ایران هم به جریان می‌افتد، مطرح کرد: تعداد بسیار معدود و اندکی از ایرانیان دوتابعیتی هستند که متأسفانه عمدتاً به دلیل جاسوسی، که به آن اعتراف هم کرده‌اند، زندانی شده‌اند و البته اقدام آن‌ها در حوزه جاسوسی باعث فجایع بزرگی شده. مثلاً یکی از این افراد که تابعیت مضاعف دارد، نتیجه اقدامش در جاسوسی برای موساد آن شده که تعدادی از دانشمندان هسته‌ای ما ترور شده‌اند. لذا این موضوعی نیست که قوه قضاییه به‌سادگی بتواند از کنار آن عبور کند. اما با همه این‌ها، آن افرادی که سال گذشته توافق شد که در قالب یک پکیج

تبادل شوند، شماری ایرانی، آمریکایی، انگلیسی و افراد دارای تابعیت‌های دیگر بودند که تعداد آن‌ها و زمان تبادلشان مشخص شد. اما متأسفانه، طرف آمریکایی در دقیقه نود این مسئله را متوقف کرد. ما از همان زمان اعلام کردیم که آمادگی اجرای توافقی را که انجام شده داریم و چه بدون مذاکرات وین، چه در کنار مذاکرات وین، هر زمان که طرف مقابل آماده باشد آماده تبادلیم. ما این موضوع را یک مسئله کاملاً انسانی می‌دانیم و اساساً معتقدیم که هیچ ضرورتی ندارد این پرونده انسانی به مذاکرات وین گره بخورد.

وزیر امور خارجه کشورمان در توضیح این که «یک قهرمان ایرانی شطرنج، که یک نابغهٔ جهانی شطرنج است، اخیراً با نخست‌وزیر یک کشور اروپایی عکس یادگاری گرفته. فارغ از مسئله انتخاب شخصی افراد، مسئلهٔ فرار مغزها در دولت جدید و در دیپلماسی تازهٔ تحت هدایت شما، تا چه اندازه اهمیت دارد. آیا بهتر نمی‌بود که یک نابغهٔ بین‌المللی که در ایران متولد شده، چنین عکسی را در کشور زادگاهش می‌گرفت»، گفت: امروز بسیاری از نخبگان ایرانی خدماتی در سطح جهانی ارائه می‌دهند و در زمینه فعالیت خود افراد نامداری هستند و ما تمامی روش‌ها و سیاست‌ها را دنبال می‌کنیم تا دنیا از خدماتی که برخی نخبگان ایرانی ارائه می‌کنند محروم نشود. اما تشویق نخبگان و این‌که در ایران شرایطی برایشان فراهم کنیم که بتوانند در داخل بهترین فعالیت را داشته باشند و مردم خودمان از دستاورد و دانش و توانمندی آنها در عرصه‌های مختلف استفاده کنند مورد توجه جدی ماست. اگر صدها هزار ایرانی را که در طول سال از خارج از کشور و از اقامتگاه‌هایشان در کشورهای مختلف به ایران سفر می‌کنند و برمی‌گردند با افرادی که از انگلستان دو دست هم کمترند مقایسه کنید، می‌بینید که در مقایسه با حجم رفت‌وآمد ایرانیان این عدد معدود قابل‌توجه نیست. اما همین عدد معدود را امپراطوری رسانه‌ای غرب آنقدر بزرگ جلوه داده که برخی از ایرانیان نگران شده‌اند که اگر به ایران بیایند آیا می‌توانند برگردند یا خیر.

او در پاسخ به این سوال خبرنگار یورونیوز که «وعدۀ داده‌اید ایرانیان خارج از کشور می‌توانند با آرامش به ایران سفر کنند. آیا هنوز بر سر وعده‌تان هستید؟ چون اخیراً اخباری از برخورد با مسافران در فرودگاه امام رسیده، برخوردهایی که روشن نیست سهوی یا عمدی بوده. آیا وعده شما کماکان برقرار است»، بیان کرد: در وبسایت وزارت امور خارجه و در بخشی که خدمات کنسولی ارائه می‌دهیم، یعنی در سامانه میخک، بخشی را با عنوان «پرسمان تردد»

گذاشته‌ایم. همه ایرانی‌ها می‌توانند اطلاعات بسیار محدودی از خودشان به این بخش ارائه بدهند و از وزارت خارجه بپرسند که آیا می‌توانند بدون مشکل تردد کنند یا نه. نیازی به این کار نیست، اما این کار برای اطمینان‌بخشی انجام می‌شود.

رئیس دستگاه دیپلماسی ایران در ادامه در پاسخ به این سوال که «پس کسی که استعلام می‌کند و مطابق پاسخ وزارت خارجه می‌بیند که مشکلی ندارد می‌تواند با آسودگی خاطر به ایران بیاید؟ آیا شما این را تضمین می‌کنید؟»، گفت: ما در هماهنگی کامل با قوه قضائیه و بخش‌های امنیتی طرف ده روز پاسخ می‌دهیم و در مقابل پاسخ‌مان هم مسئولیم. اتفاقاً ما یلم برای شما بگویم که یک نفر از این افراد، ماه گذشته وقتی از طریق همین سامانه او را تأیید کردیم، آمد و ما به او گفتیم تضمین این امر با وزارت امور خارجه و شخص وزیر خارجه است که شما بدون مشکل بتوانید برگردید. این فرد به سرکنسولگری ما اطلاع داد که گذرنامه‌اش در فرودگاه با مشکل مواجه شده. بعد هم معاون من در بخش کنسولی و هم خود من شخصا به او زنگ زدیم. من از او پرسیدم که مشکل چیست؟ و دیدم فقط یک مسئله بسیار ساده ایشان را نگران کرده. هماهنگ کردیم و به او گفتیم برای کار گذرنامه‌تان فردا به فلان بخش مراجعه کنید، گذرنامه شما بدون مشکل تمدید می‌شود.

امیر عبداللهیان در پاسخ به این که «آیا ایران به حکومت طالبان رسمیت داده یا منتظر است که با جامعه بین‌الملل همصدا شود؟ مسئله^۹ دیگر رابطه با عربستان است. مقامات ریاض معتقدند مذاکرات انجام شده با تهران نتیجه‌بخش نبوده و تأثیر محسوسی نداشته. و دیگر مسئله رقبای تجاری منطقه‌ای است. آقای اردوغان در سفر اخیرش به امارات، سیزده قرارداد بزرگ تجاری با این کشور امضا کرده. از سوی دیگر عراق نیز به دنبال جایگزینی برای گاز ایران می‌گردد و در حال مذاکره با قطر و دیگر کشورهاست. استراتژی همسایه‌محور شما چه پاسخی به این موارد دارد؟»، تشریح کرد: خیلی کوتاه پاسخ می‌دهم. در ارتباطی که با مقامات هیئت حاکمه موقت افغانستان داریم، درحالی‌که اتفاقاً حدود دو ماه پیش وزیر خارجه هیئت حاکمه موقت افغانستان به تهران سفر کرد، در گفتگوها به صراحت به ایشان گفتیم که ملاک ما برای به رسمیت شناختن وضعیت جدید در افغانستان، تشکیل دولت فراگیر با مشارکت همه اقوام است. ما ۹۰۰ کیلومتر مرز مشترک با افغانستان داریم و روزانه بیش از پنج هزار زن و مرد و کودک آواره افغان به سمت مرزهای ما می‌آیند. آمار آوارگان افغان که

وارد ایران می‌شوند رقم وحشتناکی شده. به دلیل مسائل امنیتی که در مرزهای ما وجود دارد ما با هیئت حاکمه موقت افغانستان ارتباط داریم، سفارت ما در آنجا فعال است اما درباره به رسمیت شناختنشان به صراحت به آنها گفته‌ایم که این امر منوط به تشکیل دولت فراگیر است.

او افزود: در مورد عربستان سعودی، ما از بازگشت روابط دو کشور به حالت طبیعی استقبال می‌کنیم. در گذشته سه دیپلمات ما در جدّه نزد اوآسی مستقر شدند، به نظرم این اقدام که در نتیجه چهار دور مذاکره با عربستان در بغداد حاصل شده نشان می‌دهد که حرکتی روبه‌جلو وجود دارد.

وزیر امور خارجه کشورمان ادامه داد: اما در خصوص نقش عراق ما یلم تأکید کنم که هر یک از کشورها جایگاه و ظرفیت خودشان را دارند. هیچ کشوری نمی‌تواند در جای جمهوری اسلامی ایران قرار بگیرد. هر کشوری در ظرفیت خودش توانمندی‌های دارد و از آن توانمندی‌ها و ظرفیت استفاده می‌کند. این که تصور شود عراق بازار ایران را تصاحب می‌کند به نظرم ارزیابی درستی نیست. البته لغو تحریم‌های ایران می‌تواند ایران را به جایگاه طبیعی خودش در عرصه‌های اقتصادی و تجاری برگرداند و ظرفیت‌های بزرگ و روحیه خوب مردم عزیز ما در ایران باعث شده که این تحریم‌های سخت چهل‌ودوسه سال گذشته را بتوانند تحمل کنند. اما تلاش می‌کنیم در وین از این مرحله از تحریم‌های یکجانبه و غیرقانونی آمریکا عبور کنیم تا همه طرف‌ها به تعهدات خودشان برگردند و امیدوارم که در مرحله جدید بتوانیم شاهد همکاری‌های بیشتر همه‌جانبه، و نیز همکاری‌های مؤثرتر دوجانبه با یکایک کشورها، در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی باشیم. ما نسبت به آینده بسیار خوشبین هستیم.